

Zakres materiału do testu sumującego z języka polskiego

dla klas pierwszych

Zakres materiału obejmuje treść lektur ich problematykę, pojęcia z teorii literatury, dotyczy analizy i interpretacji utworów poetyckich, zagadnień ze sztuki, kontekstów literackich, historycznych i filozoficznych.

Zakres materiału z poziomu podstawowego jest obowiązkowy dla wszystkich uczniów przystępujących do matury.

Starożytność- Grecja i Rzym

- wybór mitów greckich
- związki frazeologiczne o rodowodzie mitologicznym
- Sofokles” Król Edyp”
- poetyckie nawiązania do antyku

pojęcia, zagadnienia:

patos, heros, mit, sacrum, profanum, tragedia, tragizm, fatum, konflikt tragiczny, wina i ironia tragiczna, zasada trzech jedności, klasycyzm, stoicyzm, epikureizm, archetyp, katharsis, mimesis, topos, topika, ironia tragiczna, mojra, kompleks Edypa, zasada decorum, triada antyczna, cechy sztuki klasycznej, wizja teatru antycznego (parodos, eksodos, proscenion, scene, theatrum, orchestra, onkos, koturny), poeta doctus

Starożytność- świat Biblii

- Księga Psalmów (wybór)
- Pieśń nad pieśniami (fragmenty)
- Księga Hioba (fragmenty)
- Apokalipsa (fragmenty)
- związki frazeologiczne o rodowodzie biblijnym
- F. Dostojewski „ Zbrodnia i kara”
- poetyckie nawiązania do Biblii

pojęcia, zagadnienia:

politeizm, monoteizm, naród wybrany, „apokalipsa spełniona”

psalm, gatunki biblijne, Septuaginta, Wulgata, cechy stylu biblijnego, „logika prostego rachunku”, powieść psychologiczna, polifoniczna, filozofia Nietzschego, konwencja naturalistyczna, realistyczna, ,

stylizacja biblijna, paralelizm kompozycyjny, trójjęzyczność Biblii, sposoby nawiązań do Biblii, dzieła sztuki nawiązujące do Biblii

Średniowiecze

- „Bogurodzica”
- „Posłuchajcie bracia miła...”
- „Dżuma” A. Camusa
- nawiązania poetyckie do średniowiecza

pojęcia, zagadnienia:

uniwersalizm, teocentryzm, hierarchia, pośrednictwo, deesis, pieta, pasja, lament, historiografia

hagiografia, asceza, franciszkanizm, augustynizm, tomizm, styl romański, styl gotycki, plankt,

misterium, apokryf, scholastyka, staabatmaterdolorosa, wiersz średniowieczny, powieść-parabola, moralitet, dramat liturgiczny, artyzm, hymn, pieśń, cechy sztuki średniowiecznej, gatunki średniowiecza, wzorce osobowe, scholastyka

Renesans

- J. Kochanowski” Pieśni” (XXIV, XXV, XIX), „Treny”(9, 10, 11, 19)
- J. Kochanowski „Psałterz Dawidów”
- W. Szekspir” Makbet”
- poetyckie nawiązania do renesansu

pojęcia, zagadnienia:

renesans (odrodzenie), humanizm, antropocentryzm, reformacja, klasycyzm renesansowy, wzorce osobowe, pieśń, hymn, tren, psalterz, neoklasycyzm, humanizm, mecenat, cechy sztuki renesansowej, cechy stylu renesansowego, poeta doctus, filozofie antyczne, wizja teatru elżbietańskiego, cechy dramaturgii Szekspira

poziom rozszerzony

- Poeci greccy: Safona, Anakreont, Tyrteusz, Symonides
- Poeci rzymscy: Owidiusz i Wergiliusz.
- Gatunki liryczne: hymn, oda, anakreontyk, pieśń, elegia.
- Arystoteles: Poetyka (O tragedii, O sztuce naśladowczej)

- Horacy: Ars poetica, Exegimonumentum, Do Leukone, Do Deliusza.
- Filozofia starożytna- epikureizm, stoicyzm, platonizm, cynizm, sceptycyzm, sofisci Marek Aureliusz „Rozmyślania”, Platon „Niewolnicy w jaskini”.
- Filozofia: Sokratesa, Platona, Arystotelesa, Seneki, Marka Aureliusza
- Nawiązania do antyku
- Wybrane motywy i postaci biblijne
- Gatunki biblijne :psalm, hymn, przypowieść
- Księgi dydaktyczne i prorockie.
- Styl biblijny
- Sposoby i formy nawiązań do Biblii w sztuce późniejszych epok
- „Mistrz i Małgorzata” M. Bułhakow
- Przypowieści biblijne
- Hymn o miłości św. Pawła
- Biblijna kosmogonia
- Struktura znaczenia leksemu; mechanizmy powstawania znaczeń (metafora, metonimia).Językowy obraz świata.
- Funkcje języka. Tekst linearny i hipertekst
- pojęcia i zagadnienia:

przypowieść, hymn, kreacjonizm, woluntaryzm, antropocentryzm, piłatyzm, groteska, makabra, fantastyka, stylizacja biblijna, recenzja teatralna, teodycea, strofa saficka, poezja tyrtejska, motywy horacjańskie, horacjanizm, strofa saficka, poezja tyrtejska

mgr Agata Benduska